

Aan Algemeen bestuur
Datum 17 maart 2023
Onderwerp Memo Gemeentelijke herindeling in relatie tot VRNHN
Agendapunt 2.5.2.

Gemeentelijke herindeling

Op 1 januari 2022 zijn de voormalige gemeenten Heerhugowaard en Langedijk gefuseerd tot de nieuwe gemeente Dijk en Waard.

Voorheen de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk en thans de gemeente Dijk en Waard maakt samen met 15 andere gemeenten deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN). Door de gemeentelijke herindeling moeten maatregelen getroffen worden om de nieuwe situatie in te bedden binnen de organen en regelingen van de gemeenschappelijke regeling VRNHN.

Uitgangspunt hierbij is dat de leden van de, volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen, ingestelde organen zitting blijven hebben totdat in de nieuwe gewijzigde situatie is voorzien.

Wet- en regelgeving

Wetgeving

Het wettelijk kader wordt gevormd door de Wet veiligheidsregio's (hierna: Wvr) de algemene regels herindeling (hierna: Wet Arhi) en de Wet samenvoeging gemeenten Heerhugowaard en Langedijk (hierna: de Wet samenvoeging).

Artikel 41 van de Wet Arhi bevat bepalingen over of, hoe en wanneer gemeenschappelijke regelingen moeten worden gewijzigd als gevolg van een gemeentelijke herindeling. In het zevende en laatste lid van dit artikel is evenwel bepaald dat hetgeen daar bepaald niet van toepassing is ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen die van kracht zijn voor een gebied waarvan de omvang bij of krachtens wet dan wel bij koninklijk besluit is vastgesteld. De gemeenschappelijke regeling VRNHN is een dergelijke regeling nu de omvang hiervan is bepaald in de Wet veiligheidsregio's.

In de Memorie van Toelichting heeft de wetgever dit nader toegelicht¹

“In zulke gevallen blijven ingevolge artikel 14, lid 3, de bestaande gemeenschappelijke regelingen voorshands ongewijzigd van kracht. Dit heeft tot gevolg dat in geval van opheffing van gemeenten rechtsopvolging moet plaatsvinden, waarvan de regeling echter, met name wanneer er sprake is van verdeling van grondgebied, evenals bij de overgang van rechten en verplichtingen in het algemeen (...) op de concrete situatie van elk afzonderlijk geval moet worden afgestemd. (...) Wanneer de omvang van het gebied waarvoor bepaalde gemeenschappelijke regelingen gelden, door hogere organen is vastgesteld (ik denk hier bij voorbeeld aan de kringindeling door de Kroon krachtens de Distributiewet), zullen bedoelde voorzieningen door die hogere organen moeten worden getroffen. In verband daarmee is (...) bepaald dat de overige leden van dit artikel in dergelijke gevallen niet van toepassing zijn.”

Oftewel in het geval van VRNHN moet een hoger orgaan, in casu de wetgever, bepalen hoe en wanneer de GR VRNHN moet worden aangepast aan de gemeentelijke herindeling.

¹ TK 1980-1981, 16 405, nummer 3
Memo

In de Wet samenvoeging heeft de wetgever hierin evenwel niet danwel zeer beperkt voorzien. In artikel 7 van de Wet samenvoeging is “slechts” bepaald dat met ingang van de datum van herindeling in de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio’s, onder Noord-Holland-Noord, vervallen “Heerhugowaard”, en “Langedijk”, en wordt in de alfabetische rangschikking ingevoegd “Dijk en Waard”.

De bijlage bij artikel 8 van de Wvr bepaalt inmiddels dat tot de regio Noord-Holland Noord behoren de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Drechterland, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel.

Regelgeving

Het “Instellingsbesluit van de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel houdende regels omtrent een gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord 2017” (hierna: de Gemeenschappelijke Regeling VRNHN 2017) bevat geen bepalingen over gemeentelijke herindeling en/of zijn bepalingen over opgenomen die betrekking hebben op het aanwijzen van een gemeente die in de plaats treedt van de op te heffen gemeente.

Wat betekent dit

Hoewel de wetgever in de Wet samenvoeging ervoor heeft zorggedragen dat het de gemeente Dijk en Waard op grond van de Wvr onderdeel uitmaakt van Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is door de wetgever verzuimd om nadere regels op te nemen ten aanzien van de termijn en manier van aanpassing in gemeenschappelijke regelingen.

Gelet op:

- het uitgangspunt dat de leden van de, volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen, ingestelde organen zitting blijven hebben totdat in de nieuwe gewijzigde situatie is voorzien;
- de aanwijzing in de Wvr van het grondgebied Dijk en Waard aan VRNHN; en
- het ontbreken van nadere regelgeving in de Gemeenschappelijke Regeling VRNHN 2017,

ontstaat de situatie dat Dijk en Waard vanaf 1 januari 2022 als rechtsopvolger van de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk deelneemt aan en zitting heeft in de (organen van de) gemeenschappelijke regeling VRNHN.

Dit is echter nu niet geformaliseerd in de regelgeving van VRNHN zelf. Bij het uitblijven van nadere aanwijzingen van de wetgever op dit punt dient hiervoor zelf te worden zorggedragen door de Gemeenschappelijke Regeling VRNHN op een wijze zoals haar juist voorkomt. Hiermee wordt de regelgeving van VRNHN in overeenstemming gebracht met de Wvr wettelijke voorgeschreven samenstelling.